

Majoritetets Forslag. Med Hensyn til Forslaget under Nr. 17 skal jeg, efter de to foregaaende Udtalelser, fatte mig i Korthed, da der i det Væsentligste er sagt, hvad jeg ønskede at sige. Jeg skal kun bemærke, at jeg finder dette Forslag meget urimeligt og uretfærdigt; thi dersom Forslaget blev Lov, saa kunde det sine Steder blive Tilfældet, saaledes som det forholder sig i Virkeligheden med Fæstegodsset, at der vilde kunne findes Fæstere, der ville erholde deres Fæstesteder til Eiendom for indtil en Femtedeel af Stedernes virkelige Værdi. Der er efter dette Forslag mange Fæstegaarde, som f. Ex. ere 10,000 Rbd. og derover i Værdi efter almindelig gangbar Priis, som vilde blive Fæsterens Eiendom for 3 a. 4000 Rbd., og nu vil jeg spørge Enhver, om Noget finder det billigt. Jeg er ingenlunde mod en fornuftig Evangs-Afløsning af Fæstevæsenet, jeg har ingenlunde imod, at der kommer en Lov, som bestemmer det; men den maa baseres nogenlunde paa Billighed og Retfærdighed (Gør!). Naar der er sagt af den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2det District (Tscherning), at Godseierne ikke vilde sælge, uden at kunne faae den dobbelte Værdi af deres Fæstesteder, saa maa jeg dog hertil bemærke, at, efter den Erfaring, jeg har i denne Sag, og som dog er nogen, saa forholder det sig ingenlunde saa; jeg er aldeles overbevist om, at enhver Godseier, som vil sælge, sælger, naar han faaer Totrediedeel af Værdien, ja, en stor Mængde Godseiere sælge endog saa for den halve Værdi, men i Almindelighed sælge de for Totrediedeel; jeg har ikke kjendt nogen Godseier, efter de Kjøb og Salg, som ere foregaaede og ere mig bekendte, som har faaet mere af sine Fæstesteder. Rigtignok er der af den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 6te District (S. M. Hansen) nævnt et enkelt Tilfælde, hvor en Fæster paa Langeland ønskede at faae sin Gaard til Et, og at Lehnsbesidderen forlangte en saa ublu Priis, at der ikke kunde være Tale om, at Fæsteren kunde kjøbe den; jeg kan ikke sige, hvorledes det forholder sig i dette ene Tilfælde, men jeg tør sige, at jeg kjender Forholdene der meget nøie, og netop denne Lehnsbesidder er overordentlig mild, og der er en Velstand blandt Fæsterne netop paa dette

Lehn, som ikke er mig bekendt at finde Sted andetsteds her i Danmark, og nu kan jeg ikke vide, hvorledes det skulde være, at en Lehnsbesidder, som er saa overordentlig mild, og paa hvis Lehn Alle gjerne vilde blive, at han skulde gjøre en saadan Fordring, naar en Fæster vilde kjøbe Gaarden. En anden Ting er det, at maaskee denne Lehnsbesidder ei endnu har bestemt sig til at sælge. I den Henseende maa jeg bemærke, at det er mig bekendt, at selve Fæsterne, idetmindste en stor Deel af Fæsterne, under Grevstabet Langeland har bedet om, at maatte blive ved at være Fæstere paa de gamle. Vilkaar og blive frie for at blive Selveiere; og det er muligt, at dette Forlangende har bragt Lehnsbesidderen til ikke at sælge. Jeg maa ogsaa bemærke med Hensyn til Forslaget under Nr. 17, at derved vil ofte fremkomme den Ubillighed, at de mildeste og meest skaansomme Lehnsbesiddere vilde faae det mindste Udbytte, og derimod de Haardeste vilde faae mere, det synes mig aabenbart er en Ubillighed

Tscherning: Det er det, som skeer altid i Verden, Dyden belønnes sig selv (Formanden ringer).

Wegener: Ja, men det er dog alligevel en Ubillighed, naar man vil see hen til de practiske Forhold saaledes som de stille sig, at Dyden netop ikke belønnes men straffes ved en Lov. Jeg maa ogsaa gjøre opmærksom paa, at jeg, som allerede bemærket, finder Forslaget farligt, forsaavidt som det kunde forlede Godseierne til at sige, Ja, vi see meget godt, at I vilde have det saaledes, at I kunne faae eders Steder til Eiendom efter det, I svare af Stæderne aarlig; vi blive derfor tvungne til at sætte Indfæstningen og den aarlige Landgilde til en saadan Priis, at vi for den kunne overlade eder Fæstestederne; det vilde ikke blive til Gavn og Glæde for Fæstebonden; man skal ei ved ufloge Fordringer tvinge Godseierne hertil.

Winther: Maa jeg gjøre en personlig Bemærkning?

Formanden: Den ærede Rigsdagsmand har Ordet.

Winther: Den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 1ste District (Wegener) har